

[Alfred Jensen.]

Erfaringerne har vist befolkningen, at fred, afspænding og nedrustning er forudsætningerne for, at menneskene kan nyde godt af videnskabens og teknikkens fremskridt, og for, at deres materielle og kulturelle forhold kan forbedres føleligt. Netop nu, da videnskaben har gjort store landvindinger, da teknikkens udvikling, atomenergien og automatiseringen åbner hidtil uanedede muligheder for at lette tilværelsen for det arbejdende menneske og stille goder i stort omfang til rådighed, er freden mere nødvendig og dyrebar end nogen sinde.

Statsministeren har i åbningstalen beskæftiget sig med disse forhold og sagt, at de store problemer, som denne udvikling stiller med hensyn til investering og arbejdskraftens omstilling, næppe vil kunne løses uden samfundets medvirken. Deri har ministeren utvivlsomt ret, men det er ikke ligegyldigt, hvorledes det sker. Skal det være til gavn og lettelse for folket, må det være på en anden måde, end det hidtil er sket i vort land og i den øvrige kapitalistiske verden. Samfundet har i høj grad medvirket såvel ved videnskabens udvikling som ved dens tekniske udnyttelse, men det har just ikke altid været til fordel for det arbejdende folk eller for den fredelige tilværelse. Den første praktiske udnyttelse af atomenergien, der kom til vort kendskab, var bomberne over Nagasaki og Hiroshima; og atomkanoner og deres anbringelse samt anvendelse indtager nu en fremtrædende plads i den offentlige debat. Den fredelige anvendelse af atomenergien er først kommet i anden række og længe bagefter. Det meddeles nu, at det først er muligt at sætte den tredje atomkraftstation i gang, efter at en sovjetisk og en amerikansk har arbejdet et stykke tid; den tredje oprettes som bekendt i England.

Det er også en kendt sag, at teknikkens udvikling ikke har bragt idel lykke og fremgang for det arbejdende folk. Tværtimod har den for mange betydet arbejdsløshed og for dem, der blev tilbage ved maskinerne, mere anspændende og enerverende arbejde til en lavere betaling. Således er det gået under kapitalismen, hvor arbejdsgiverne, som det hedder i septemberforliget, leder og fordeler arbejdet.

Det skal ikke bestrides, at der er arbejds-

givere, som ved denne udvikling har lagt både forståelse og humanitet for dagen, men der er alt for mange eksempler på det modsatte. I de senere år har offentligheden fået kendskab til, hvorledes arbejderne takket være løbende bånd og andre nye indretninger presses frem til ydelser, som nerver og fysik slet ikke svarer til. Philipsstrejken og andre konflikter af lignende art er udtryk for, at arbejderne har måttet gribe til fortvivlelsens selvhjælp for at hævde sig over for urimelige fysiske og lønmæssige arbejdskrav. Ofte er årsagen til arbejdnernes optræden bevidstheden om, at den eller de, der kastes ud i arbejdsløshed, ikke alene får deres indtægter føleligt forringet, men også stilles over for det, der er værre, nemlig vanskeligheden ved på ny at komme ind på arbejdspladsen.

Det er imidlertid ikke alene inden for industri og håndværk, den tekniske udvikling går sin gang og rejser problemer for arbejderne. Det sker i alle dele af erhvervslivet, og landbruget er også godt med. Her har de tekniske hjælpemidler bidraget til at gøre arbejdskraft overflødig. I de sidste 15 år er som bekendt mere end 100 000 helårsarbejdere blevet tilovers og må søge ind i andre erhverv. Selv om det er lykkedes for mange, er det som regel foregået under de største vanskeligheder, især hvor det drejer sig om familieforsørgere, for det skal ikke glemmes, at der findes mange arbejdere i landkommunerne, som ikke har mulighed for at gå over i andet arbejde. Deres lod bliver en arbejdsløs' triste tilværelse med den daglige gang til kontrol, på socialkontoret, kun afbrudt af nogle dages hårdt og slidsomt arbejde i ny og næ.

Rationaliseringsekspertter og fortalere for produktivitetsstigningen har været så ivrige efter at fremhæve fordelene ved den tekniske udvikling og den øgede arbejdsindsats, at de faktisk ser bort fra dem, der ikke bliver plads til i erhvervslivet. Med velberåd hu nævner de tallene på de beskæftigede og lader, som om der ikke er noget problem omkring de arbejdsløse. Ja, der er endog dem, der lader, som om der er fuld beskæftigelse. Arbejdsløshedstallene taler imidlertid et andet og et trist sprog. I efterkrigsårene, der har været præget af relativ god beskæftigelse, har den gennemsnitlige årsledighed ligget nær ved 10 pct. og har